

# ಜೀವನಶೈಲಿಯ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದಷ್ಟೇ ಪರಿಹಾರ

ಸುನೀತಾ ನಾರಾಯಣ್

ಪ್ರಧಾನ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಸೈನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಎನ್ವಿರಾನ್‌ಮೆಂಟ್; ದೆಹಲಿ

ದೆಹಲಿಯ ಉಷ್ಣಾಂಶ 50 ಡಿಗ್ರಿ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿದೆ. ನಾವು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ನರಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬೇಸಿಗೆಯು ಇತರ ಬೇಸಿಗೆಗಳಂತೆ ಈಗಿಲ್ಲ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದಿರುವ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆಗಳು ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ. ಗಿಡಗಳಂತೂ ಕರಟಿ ಹೋಗಿವೆ. ಎ.ಸಿ. ಇಲ್ಲದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿದೆ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲ ಆರಂಭವಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ 40 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಂಟಿಗ್ರೇಡ್ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಇದ್ದ ವರ್ಷವೆಂದರೆ ಅದು 2024. ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಈ ತೀವ್ರ ಬೇಸಿಗೆಯು ಕಾಡಿದೆ.

ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾನು ಕೃತಕವಾಗಿ ತಂಪಾಗಿರುವ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್, ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ 'ಹಸಿರುಮನೆ ಪರಿಣಾಮ'ವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಅರಿವು

ನನಗಿದೆ.

ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿದ್ಯುತ್‌ಗಾಗಿ ನಾವು ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಇಂಧನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹೀಗೆ ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಆಧರಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಸಿದಂತೆ, ವಾತಾವರಣದ ಬಿಸಿ ಏರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಹವಾನಿಯಂತ್ರಕ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಸೌಲಭ್ಯ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿಗಾಳಿಯಿರಲಿ, ಸುಡುಬಿಸಿಲಿರಲಿ, ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ದುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ನೆರಳಿಗೆ ಮರವಿಲ್ಲದೆ, ತಂಪಿಗೆ ತಂಗಾಳಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಕುಡಿಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರಿಲ್ಲದೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು ದುಡಿಯಬೇಕು. ವೈರುಧ್ಯ ನೋಡಿ, ಇಂದಿನ ದುಸ್ಥರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಹಸಿರುಮನೆ ಪರಿಣಾಮಕ್ಕಾಗಲೀ, ಇಂಗಾಲದ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್‌ನ ಪ್ರಮಾಣದ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕಾಗಲೀ, ಈ ಬಡ ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ



ಕಾರಣರಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಸಂಪತ್ತು ಕಿಂಚಿತ್ ಅಷ್ಟೇ. ಶ್ರೀಮಂತರು ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಳಸುತ್ತ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಬಡವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಈಡಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಕಠೋರ ವಾಸ್ತವ.

ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದಿನಗೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಜೀವನ ಮಾಡುವ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಎ.ಸಿ. ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಲಿನ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಯಾವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಅವರು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಏರುತ್ತಿರುವ

## ತಪ್ಪಿದ ಲೆಕ್ಕ, ಸಂಕುಚಿತ ಮನೋಭಾವ

ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿಯೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಇಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಬಿಗಡಾಯಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು ಸಂಕುಚಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕೋಟಿ ಜೀವಿಗಳು ಆತಂಕ ಎದುರಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿ ಐದಾರು ದಶಕಗಳೇ ಸಂದವು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬಂದ ದ್ವನಿಗಳು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಗಂಟೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈಗಲೂ ಅಷ್ಟೆ. ನಾವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡಲು ಸಹ್ಯವಾಗುವ ಉಷ್ಣಾಂಶದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೊರತು, ಈ ಭೂಮಿಯ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಇತರ ಜೀವಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜೀವಸಂಕುಲದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಭಾಗವಷ್ಟೇ ಮನುಷ್ಯವರ್ಗ!

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಉಷ್ಣಾಂಶದ ಏರಿಕೆ ಗತಿಯು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಆರಂಭವಾದ ವಿದ್ಯಮಾನ. ಅದನ್ನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳಲಾರದ ಎಷ್ಟೋ ಪಶು, ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅಳಿವಿನಂಚಿಗೆ ತಲುಪಿವೆ. ಈಗಲೂ ಸಹ್ಯವಾದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅರಸಿ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಜೀವಿಗಳು ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಲೇ ಇವೆಯಾದರೂ, 2024ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರೂ ಅದೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ಎದುರಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೂ 'ಗಾರ್ಡನ್ ಸಿಟಿ' ಎಂಬ ಹಿರಿಮೆಯ ಕಿರೀಟ ತೊಟ್ಟಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿಗಾಗಿ ಹಾಹಾಕಾರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ನೀರು ನೆರಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ವಲಸೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕೇರಳದ ಊಟಿ, ಮುನ್ನಾರ್, ನೀಲಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಚಳಿಯ ವಿಳಾಸ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ಕೃಪೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ವರ್ಷ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕೇರಳದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಒಂದಿಷ್ಟು ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ದೇಶದ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲು ಮತ್ತು ಬಿಸಿಗಾಳಿಯ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಪರಿಣಾಮಗಳು ಜನರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

## ಉಷ್ಣದೀಪಗಳ ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ

ಬಿಸಿಗಾಳಿಯ ತೀವ್ರತೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅಸ್ವಸ್ಥಗೊಳಿಸುವುದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಇಡೀ ನಾಡನ್ನೇ ಬರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಣಗಿದ ಗಿಡಮರಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಡಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಬಿಸಿಯೇರಿ, ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆನ್ನುವ ಸ್ಥಿತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶಾಲ ಕಾಂಕ್ರೀಟು ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡುಮುರುಟಿಕೊಂಡಿರುವ ನಗರಗಳು ಉಷ್ಣದೀಪಗಳಾಗಿ (urban heat

